Hoornvliesdystrofie van Fuchs

ijssel land ziekenhuis

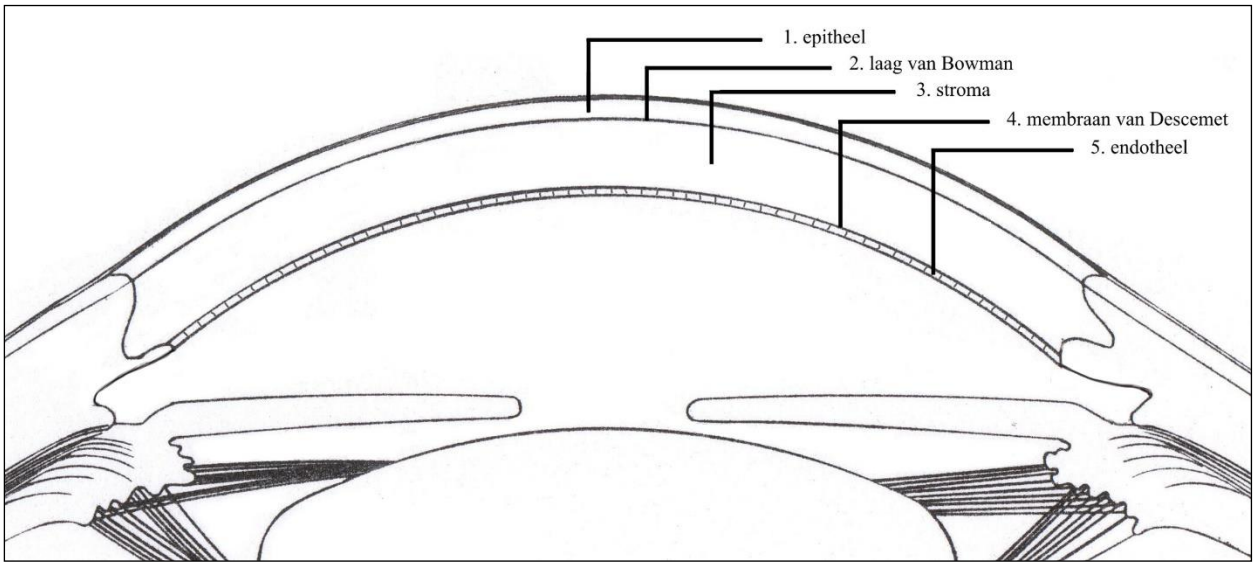
Samen maken we het verschil.

ysl.nl 010 258 5000

Patiënteninformatie

Het hoornvlies

Het hoornvlies (of de cornea) bevindt zich aan de voorkant van het oog en is als het ware het venster van het oog. Het hoornvlies bevat onder normale omstandigheden geen bloedvaten en is daarom doorzichtig. Het werkt als een lens. Het heeft zelfs een brekingssterkte die groter is dan de ooglens zelf. Het hoornvlies is bedekt met de traanfilm, deze is nodig om het hoornvlies in goede conditie te houden.

Bouw van het hoornvlies

Het hoornvlies bestaat uit 5 lagen:

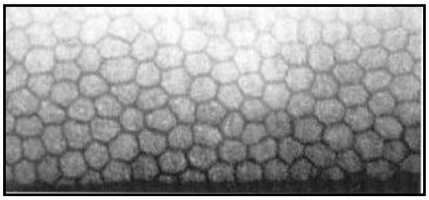
1. **Epitheel:** dit is het meest oppervlakkige laagje (als het ware het huidje) van het hoornvlies. Onder het epitheel bevindt zich een netwerk van zenuwvezels. Daarom kan zelfs het kleinste wondje op het hoornvlies erg pijnlijk zijn.
2. **Laag van Bowman**
3. **Stroma:** deze maakt het grootste deel van het hoornvlies uit, en geeft het hoornvlies stevigheid en volume. Het stroma van het hoornvlies werkt als een spons en heeft de neiging om vocht aan te trekken. Dit wordt gecompenseerd door de endotheelcellen (zie verder).
4. **Membraan van Descemet**

5. **Endotheel:** dit vormt de achterkant van het hoornvlies. Het endotheel bestaat uit één laag zeshoekige cellen (endotheelcellen). Deze cellen kunnen zich niet delen. Het aantal endotheelcellen neemt in de loop van het leven langzaam af. Deze cellen hebben een pompfunctie: ze pompen vocht uit het hoornvlies zodat er een evenwicht ontstaat tussen opstapeling en afvoer van vocht, waardoor het hoornvlies helder blijft.

Hoornvliesdystrofie van Fuchs

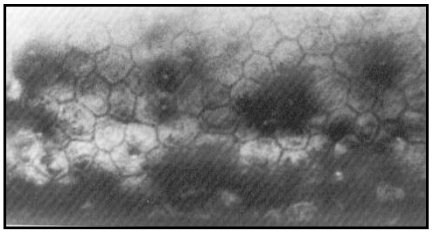
De dystrofie van Fuchs is een traag verlopende afwijking waarbij het aantal endotheelcellen aan de achterkant van het hoornvlies sneller dan normaal vermindert.
Hierdoor vermindert de pompfunctie van het endotheel, met als gevolg: vochtophoping in het hoornvlies. Het hoornvlies wordt dikker en minder helder. Vooral ’s nachts wordt er vocht in het hoornvlies opgestapeld omdat er dan geen verdamping van traanvocht is door de gesloten oogleden. Hierdoor wordt er ook minder water aan het hoornvlies onttrokken en stijgt het watergehalte in het hoornvlies. Meestal is daarom het zicht in de ochtenduren minder en wordt het in de loop van de dag beter. Bij een gevorderde dystrofie van Fuchs is het zicht de hele dag slecht.

Figuur 1 toont een grote vergroting van *normaal endotheel*:
de endotheelcellen zijn gelijk van grootte en hebben een regelmatige zeshoekige vorm.

Figuur 1

Figuur 2 toont het *endotheel bij een dystrofie van Fuchs*: de cellen worden onregelmatig van vorm.
Op de donkere plekken zijn de endotheelcellen verdwenen.

Figuur 2

De dystrofie van Fuchs komt steeds aan beide ogen voor. Het is niet helemaal duidelijk in hoeverre deze dystrofie echt erfelijk is. Er is zeker een familiaire voorbeschiktheid, maar waarschijnlijk spelen andere (onbekende) factoren ook een rol. De aandoening komt 4 maal vaker voor bij vrouwen dan bij mannen.

Behandeling

Bij een ***beginnende dystrofie van Fuchs*** kunnen er middelen gebruikt worden om vocht te onttrekken aan het hoornvlies. Deze middelen werken niet genezend en voorkomen de achteruitgang niet. Wel wordt een operatie met deze middelen enige tijd uitgesteld.
Het gaat om de volgende methoden:

1. *Zoutdruppels of zoutzalf* (Natrium Chloride 5%).
   De druppels kunnen overdag worden gebruikt, de zalf ’s avonds voor het slapen gaan. Zie hiervoor de instructie op pagina 4/5.
2. *Föhnen van het hoornvlies*: de föhn wordt ’s ochtends op armlengte op de ogen gericht gedurende 1 minuut. Op deze manier wordt vocht uit de traanfilm verdampt en aan het hoornvlies onttrokken, zodat het zicht iets sneller opklaart.

Bij een ***gevorderde dystrofie van Fuchs*** kan de gezichtsscherpte alleen met een **hoornvliestransplantatie** worden verbeterd.
In overleg met uw oogarts kunt u besluiten dat u voor een mogelijke hoornvliestransplantatie wordt verwezen naar een gespecialiseerd centrum. Meestal zal bij deze transplantatie het achterste deel van uw hoornvlies (endotheel) worden vervangen door donorweefsel van een overleden donor.
De rest van het hoornvlies (ongeveer 95%) blijft van uzelf.
Het endotheel van de donor is gezond en heeft een goede

pompfunctie. Daardoor heldert het gehele hoornvlies weer op en gaat u weer beter zien.

Oogdruppelen en het gebruik van zalf

Als de oogarts u druppels en/of zalf heeft voorgeschreven, is het belangrijk dat u die thuis volgens het recept gebruikt. Dit voorkomt infectie en vermindert de kans op een ontsteking.

Leest u altijd eerst de **bijsluiter** of laat deze voorlezen. In de bijsluiter staat informatie over het gebruik van de oogdruppels, over mogelijke bijwerkingen en over het bewaren van de oogdruppels.

Hieronder staan **instructies voor het gebruik** van druppels en zalf. Volgt u deze instructies stap voor stap:

- Was uw handen met water en zeep en droog ze goed af.
- Ga rechtop zitten.
- Neem het flesje druppels of de tube zalf in de hand, alsof u een pen vasthoudt. Steun met uw hand op uw voorhoofd, neusbrug of slaap.
- Buig uw hoofd achterover en kijk met beide ogen naar boven.
- Trek het onderste ooglid met de wijsvinger van uw andere hand voorzichtig naar beneden zodat een ‘gootje’ ontstaat.
- Bij *druppels:* knijp voorzichtig in het rubber dopje of flesje en laat één druppel midden in het ‘gootje’ vallen.
- Bij *zalf:* knijp in de tube en laat een streepje zalf van ongeveer één centimeter in het onderste ooglid vallen.
- Het flesje of de tube mag niet in aanraking komen met uw oog.
- Sluit uw oog, maar knijp het niet dicht. Druk gedurende 1-3 minuten de traanbuis dicht. Dat doet u door zachtjes net onder het kleine harde bobbeltje in de binnenhoek

van uw oog (aan de neuskant) te drukken.

Als u het oogdruppelen lastig vindt, kan een oogdruppel hulpmiddel wellicht uitkomst bieden. Deze kunt u bij uw apotheek verkrijgen.
Op www.oogdruppelen.nl vindt u een overzicht van alle hulpmiddelen en een uitgebreide oogdruppelinstructie.
U kunt deze instructie zelfs laten voorlezen.

Belangrijk!

- Op het recept staat hoe vaak u moet druppelen.
- Verdeelt u de druppeltijden over de hele dag (van het opstaan tot het slapen gaan).
- Zowel oogdruppels als oogzalf zijn na opening beperkt houdbaar. Raadpleeg hiervoor de bijsluiter van de apotheek. Noteert u, zo mogelijk op het flesje of de tube, de datum waarop u het opent.
- Als u zowel oogdruppels als oogzalf gebruikt, doe dan eerst de druppels in uw oog en daarna de zalf.
- Als u meerdere soorten oogdruppels gebruikt, wacht dan telkens vijf minuten tussen de verschillende druppels.

Veiligheidstips

Een aantal eenvoudige tips kunnen ervoor zorgen dat u de behandeling op een positieve manier ervaart:

- Kom nooit alleen, maar neem altijd iemand met u mee: twee horen en onthouden meer dan één!
  Als u niet zo goed Nederlands of Engels spreekt, neem dan iemand mee die dat wel kan.

- Als u vragen heeft of bezorgd bent over iets dat u niet begrijpt, vraag het dan! U heeft er recht op te weten wat er met u gebeurt.

- Neem bij elk bezoek een lijst mee van alle medicijnen die u gebruikt. Dit overzicht kunt u halen bij uw apotheek. Zodoende is de oogarts precies op de hoogte van uw geneesmiddelengebruik.
- Vertel uw arts of u ergens overgevoelig voor bent.
- Wees oplettend en wees er zeker van dat u de juiste medicijnen krijgt. Als u twijfelt vraag het dan aan de behandelaar.
- Lees de folder nauwkeurig na. Als u iets niet begrijpt kunt u dit altijd vragen.
- Schrijf de vragen op die u aan de arts wilt stellen.
  U bent er dan zeker van dat u niets vergeet te vragen in de spreek- of behandelruimte.
- U kunt zelf beslissen of u een second opinion – een tweede mening – wilt. U kunt over uw verzoek met uw arts praten. Het betekent niet dat de relatie met uw arts wordt verbroken.
- Wees actief betrokken bij alle beslissingen over uw behandeling. Het gaat om uw gezondheid!!!

Heeft u nog vragen?

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de polikliniek Oogheelkunde van het IJsselland Ziekenhuis, van maandag tot en met vrijdag van 8.15 tot 16.30 uur, tel. **010 – 258 5960**.

Na 16.30 uur en in het weekend kunt u contact opnemen met de afdeling Spoedeisende Hulp van het Oogziekenhuis Rotterdam: tel. 010 – 401 7777.

Verder nog van belang
Deze folder ondersteunt de mondelinge informatie die u van arts of verpleegkundige krijgt. Vraag het hen als u meer wilt weten over onderzoek, operatie, gevolgen, risico's of andere behandelmogelijkheden.
Ontdek Mijn IJsselland De toegang tot uw eigen gegevens, dossier, afspraken en vragenlijsten **mijn-ijsselland**
Aanbevolen websites Betrouwbare medische informatie, aanbevolen door onze zorgverleners **aanbevolen-websites**
IJsselland Folders Al onze patiëntenfolders kunt u opzoeken en lezen in onze Folder Web App **folder app**